

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 12 – 13 maja 2012 r. na kierunku *ekonomia* prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia realizowanych na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym Sopotckiej Szkoły Wyższej w Sopocie.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Marek Rocki – przewodniczący – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Kufel- ekspert PKA
- dr hab. Wojciech Downar – ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Jacek Kłopotowski – ekspert PKA

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym Sopotckiej Szkoły Wyższej w Sopocie na kierunku „*ekonomia*” odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2011/2012. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi, po ocenie z roku 2006.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

1.1).

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na kierunku *ekonomia* na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30.05.2003 r. nadającej Sopotckiej Szkole Wyższej (pierwotna nazwa tej Uczelni - Wyższa Szkoła Finansów i Rachunkowości z siedzibą w Sopocie) uprawnień do prowadzenia wyższych studiów zawodowych na kierunku *ekonomia* w specjalnościach „informatyka w biznesie” oraz „ekonomika małego i średniego przedsiębiorstwa”. Decyzja Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 14.06.2004 r. dokonała przyporządkowania specjalności „inwestycje i nieruchomości” do kierunku „*ekonomia*”. Decyzja Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 03.06.2005 r. dokonała przyporządkowania kolejnych specjalności „rachunkowość i controlling” do ocenianego kierunku studiów. Od momentu wejścia w życie ustawy z dnia 27 lipiec 2005 r. Prawo o

szkolnictwie wyższym Uczelnia uzyskała autonomię w tworzeniu specjalności. Zgodnie z Uchwałą Senatu z dnia 05.07.2004 r. wprowadzono kształcenie na kierunku „*ekonomia*” w specjalnościach: „rachunkowość i controlling”, „informatyka w biznesie”, „inwestycje i nieruchomości”, „ekonomika małego przedsiębiorstwa”. Na kolejne lata plany i programy studiów na wszystkie specjalności realizowane w ramach kierunku „*ekonomia*” zatwierdzone były Uchwałą Senatu nr 3 z dnia 29.04.2009 r. potwierdzoną opinią Samorządu Studentów 14.04.2009 r.

Przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku „*ekonomia*” w wymienionych specjalnościach zakładała zharmonizowanie elementów studiów ogólnoeconomicznych z kształceniem specjalistów w ściśle określonych zawodach (księgowy, controller, zarządca nieruchomości itp.). Zawarta w programach nauczania wiedza ogólnoeconomiczna daje podstawy do rozumienia i interpretowania procesów gospodarczych na poziomie mikro z uwzględnieniem ich uwarunkowań makroeconomicznych. Kształcenie na specjalnościach ma na celu przygotowanie specjalistów dla praktyki gospodarczej posiadających profesjonalną wiedzę w zakresie studiowanej specjalności. Uzyskanie wiedzy economicznej daje podstawy do kontynuowania studiów drugiego stopnia na wielu kierunkach z zakresu nauk społecznych w dziedzinie nauk economicznych (ekonomia, finanse i rachunkowość, informatyka i ekonometria, europeistyka, polityka społeczna, stosunki międzynarodowe, zarządzanie). W tworzeniu realizowanych specjalności Uczelnia kierowała się przede wszystkim potrzebami rynku pracy oraz posiadaną i dostępną kadrami dydaktyczną o wysokich kwalifikacjach.

Sopocka Szkoła Wyższa (SSW) w ramach Wydziału Economiczno - Społecznego kształci na kierunku „*ekonomia*” na studiach I stopnia w trybie studiów niestacjonarnych. W roku akademickim 2011/2012 na studiach niestacjonarnych studiuje łącznie na wszystkich latach 245 studentów (25 na I roku, 50 na II roku oraz 170 na III roku). Oferta kształcenia Wydziału na kierunku „*ekonomia*” obejmuje obecnie cztery specjalności dla studentów III roku ("Rachunkowość i controlling", "Inwestycje i nieruchomości", "Zarządzanie finansami", "Transport i logistyka"). Od 2010 r. wstrzymano rekrutację na specjalności "Rachunkowość i controlling" oraz "Zarządzanie finansami" i przeniesiono je na kierunek "finanse i rachunkowość". Obecne roczniki (od IV semestru) studiuje według zmodyfikowanej oferty kształcenia, która obejmuje trzy specjalności "Transport i logistyka", "Pośrednictwo, wycena i zarządzanie nieruchomościami" oraz „Handel i usługi”.

Ponadto na stronie internetowej w ofercie kształcenia znajduje się specjalność "Marketing internetowy", a w opisie kierunku w innym miejscu strony internetowej są wskazane specjalności "Gospodarka Zasobami Ludzkimi" oraz "International Business Relations".

Zmniejszenie liczby specjalności, przeniesienie ich na kierunek odpowiadający ich tematyce oraz zrezygnowanie ze specjalności "Informatyka w biznesie" należy ocenić pozytywnie (tym bardziej, że tematy prac dyplomowych najbardziej odbiegające od standardu "ekonomii" są właśnie z zakresu informatyki). Pewne wątpliwości może budzić przyporządkowanie specjalności "Transport i logistyka" do kierunku „*ekonomia*”. Profil tej specjalności odpowiada przede wszystkim zagadnieniom logistyki, w nieznacznym stopniu natomiast economicznie transportu (treściom economicznym w grupie przedmiotów specjalnościowych odpowiadają w istocie dwa przedmioty "Ekonomika transportu" oraz "Międzynarodowa polityka transportowa"). Pozostałe przedmioty stanowią treści mieszczące się w kanonie kierunku "logistyka". Ponadto można zauważyć niespójność informacji o ofercie (np. na stronie internetowej pojawia się dodatkowa specjalność "Marketing internetowy", w rozkładzie zajęć zaplanowane są zajęcia dla grupy oznaczonej jako "Handel i usługi", a w programach studiów nie ma takiej specjalności). Specjalność "Marketing internetowy", aczkolwiek nieuruchomiona, odpowiada standardowi kierunku "zarządzanie" (przynajmniej z nazwy - program studiów nie został przedstawiony). Ujednolicenia wymaga

oferta kształcenia, tak aby potencjalny kandydat i student miał spójną informację o prowadzonych specjalnościach.

SSW posiada opracowaną strategię na poziomie całej uczelni. Strategia SSW na lata 2010-2015 jest formalnym dokumentem, który został przyjęty Uchwałą nr 3 Senatu SSW z dnia 17.02.2010 r. Misją SSW jest „kształcenie wysoko wykwalifikowanych specjalistów na poziomie wyższym, posiadających zarówno wiedzę ogólną, jak i specjalistyczną, a także umiejętności praktyczne, pozwalające znaleźć atrakcyjną pracę w różnych sferach życia gospodarczego w kraju i za granicą”. Biorąc pod uwagę program kształcenia można stwierdzić, że zakłada on zarówno przedmioty zapewniające wiedzę ogólną w ramach kierunku, jak również specjalistyczną (blok przedmiotów dla specjalności). W toku studiów znajdują się treści praktyczne (m.in. trzytygodniowa praktyka zawodowa), a relacje Wydziału z otoczeniem pozwalają na zbieranie informacji zwrotnej z rynku (zakres tych relacji, szczególnie z punktu widzenia udziału zewnętrznych interesariuszy w formułowaniu efektów kształcenia powinien być docelowo szerszy). Można zatem stwierdzić, że ogólnym założeniom strategii odpowiada przyjęta przez Wydział koncepcja kształcenia, która jest powiązana z misją Uczelni. Wydział nie posiada osobnej strategii.

Różnorodność oferty jest niewielka, jeśli chodzi o sam kierunek „*ekonomia*”, jednak jest możliwość kształcenia na pokrewnych specjalnościach na innych kierunkach prowadzonych przez Wydział (na kierunku „*finanse i rachunkowość*” znajdują się specjalności wcześniej przeniesione z „*ekonomii*”). Stopień innowacyjności i unikalności oferty jest stosunkowo niewielki, a oferowane aktualnie specjalności i ich program można określić jako standardowe. Wydział ma możliwość elastycznego kształtowania oferty. Tryb zgłaszania, rozpatrywania, opiniowania i uchwalania, m.in. nowych specjalności, przewidziany jest w procedurze „*Plany i programy studiów*” Uczelnianej Księgi Jakości. Procedura ta jest w trakcie wdrażania.

1.2).

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą na Wydziale procedurą, tj. przez Senat po opinii Rady Wydziału. W posiedzeniach organów kolegialnych uczestniczyli studenci. Obowiązujące na Wydziale procedury zostały obecnie sformalizowane Zarządzeniem 75/2012 Rektora z dnia 10 marca 2012 r. w sprawie wprowadzenia wzorcowej dokumentacji do opracowania programów kształcenia na rok akademicki 2012/2013, na studiach I stopnia. II stopnia i studiach podyplomowych.

W opracowaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku „*ekonomia*” biorą udział interesariusze wewnętrzni, do których zaliczyć można Radę Naukowo-Dydaktyczną, władze Uczelni i Wydziału, Senat, kierownicy Katedr, pozostali nauczyciele akademicki oraz studenci. Jednym z zadań Rady Naukowo - Dydaktycznej jest opiniowanie koncepcji kształcenia realizowanych na kierunku „*ekonomia*”. W procesie tworzenia kierunku nie brali udziału zewnętrzni interesariusze. Ponadto w procesie kształtowania koncepcji kształcenia uwzględnia się opinie nauczycieli akademickich oraz studentów, wyrażane w trakcie systematycznych spotkań RN-D. Uwzględnia się również uwagi studentów dotyczące koncepcji kształcenia wyrażane w okresowej ankietyzacji procesu kształcenia. Ankietyzacja studentów prowadzona jest systematycznie od kilku lat (udostępniono ankiety od 2007/08). W r.a. 2010/11 w semestrze letnim ankietę objęła 12 pracowników, a w r.a. 2009/10 (semestr letni) 67 pracowników prowadzących zajęcia na kierunku ekonomia - łącznie 328 ankiet.

Wyniki ankiet wskazują na ogólnie dobrą ocenę prowadzonych zajęć. Natomiast wiele krytycznych uwag dotyczyło lokalowych warunków prowadzonych zajęć. Wdrażana procedura dotycząca ankietyzacji zobowiązuje Dziekana do przedstawienia sprawozdanie z przeprowadzonej ankietyzacji na posiedzeniu Rady Wydziału. Wyniki ankiet brane są pod uwagę przy okresowej ocenie pracowników.

Z kolei interesariuszami zewnętrznymi są m.in. Urząd Miasta Sopotu, Pracodawcy Pomorza, Bank PKO SA, Urząd Kontroli Skarbowej w Gdańsku, Polski Instytut Kontroli Wewnętrznej S.A. w Warszawie, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Pomorskie Stowarzyszenie Zarządców Nieruchomości. Uczelnia bierze udział w inicjatywie współpracy Uczelnia - Gospodarka Pomorza (m.in. z Gdańskim Związkiem Pracodawców, którego Uczelnia jest członkiem). SSW bierze udział w działalności Sekcji Nauki i Szkolnictwa Wyższego organizacji Pracodawcy Pomorza. Uczelnia posiada podpisane umowy z interesariuszami zagranicznymi (m.in. Państwowy Instytut Technologii i Projektowania w Kaliningradzie (również w zakresie ekonomii - wspólna monografia, współpraca kół naukowych). SSW jest członkiem Krajowej Izby Gospodarki Morskiej. Stosowane przez Wydział praktyki w zakresie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi pozwalają stwierdzić, że jest on aktywny w lokalnym i regionalnym środowisku gospodarczo - społecznym, co przekłada się na pozyskanie informacji o potrzebach edukacyjnych otoczenia i pozwala wykorzystać ją w ustalaniu koncepcji kształcenia na kierunku „*ekonomia*”.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Misja SSW zakłada kształcenie wysoko wykwalifikowanych specjalistów, posiadających zarówno wiedzę ogólną, jak i specjalistyczną, a także umiejętności praktyczne, które dadzą absolwentowi dobrą pozycję na rynku pracy. Program kształcenia w znacznym stopniu jest zorientowany na realizację tej misji. Zakłada on przedmioty zapewniające wiedzę ogólną w ramach kierunku, specjalistyczną a także treści praktyczne. Można stwierdzić, że ogólnym założeniom strategii odpowiada przyjęta przez Wydział koncepcja kształcenia, która jest powiązana z misją Uczelni. Różnorodność oferty kształcenia jak i jej innowacyjność jest niewielka.

Pewne zastrzeżenia budzi zgodność treści specjalności "Transport i logistyka" z kanonem kierunku "ekonomia". Wydział może elastycznie kształtować ofertę jednak ujednolicenia wymaga spójność informacji o oferowanych specjalnościach.

1.2) Stosowane przez Wydział praktyki w zakresie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi pozwalają stwierdzić, że jest on aktywny w lokalnym i regionalnym środowisku gospodarczo - społecznym i ma możliwość zbierania informacji o potrzebach rynku edukacyjnego. Bezpośredni udział interesariuszy, szczególnie zewnętrznych, w formułowaniu efektów kształcenia powinien być docelowo większy.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1).

Istniejący obecnie opis zakładanych celów i efektów kształcenia obejmuje poziom kierunku „*ekonomia*” oraz poszczególnych przedmiotów. Dla kierunku „*ekonomia*” Wydział opracował efekty kształcenia z uwzględnieniem ich struktury (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Program studiów na kierunku „*ekonomia*” został uchwalony przez

Radę Wydziału (Uchwała nr 1 z dnia 11.04.2012 r.). Efekty kierunkowe są sformułowane zgodnie z obowiązującymi zasadami budowy programów kształcenia w ramach KRK, w sposób jasny, z odniesieniami do celów kształcenia na kierunku „*ekonomia*” oraz efektów obszarowych. Z kolei cele i efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów (modułów) zawarte są w kartach przedmiotów (sylabusach). Sylabusy sporządzone według dotychczasowych zasad zawierają w opisie efekty kształcenia. Opisy te, dla przedmiotów podstawowych i kierunkowych, zawierają umiejętności i kompetencje odpowiadające treściom, które zostały określone w standardzie (Załącznik 22 do rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki).

Inaczej sporządzone są karty przedmiotów według nowego wzoru. Wzór takiej karty został zatwierdzony Zarządzeniem 75/2012 Rektora SSW z dnia 10.03.2012 w sprawie wprowadzenie wzorcowej dokumentacji do opracowywania programów kształcenia na rok akademicki 2012/2013 na studiach I stopnia, II stopnia i studiach podyplomowych. Przedstawione projekty (do czasu zatwierdzenia przez Senat) kart poszczególnych przedmiotów nie budzą istotnych zastrzeżeń i są przygotowane w sposób umożliwiający opis przedmiotu z uwzględnieniem wymogów wynikających z KRK. W opisie zawarte są kluczowe elementy przedmiotu takie jak: efekty kształcenia wraz z określonymi metodami weryfikacji każdego z efektów oraz dokładna struktura nakładu pracy studenta wyrażona w godzinach i punktach ECTS. Tak sporządzony opis przedmiotu pozwala na charakterystykę przedmiotu i wraz z innymi elementami programu kształcenia (matryce efektów, cele kierunku, itp.) stanowi spójną całość. W zakresie przedmiotowych efektów kształcenia ich obecny sposób sformułowania należy uznać za wystarczający (według starych zasad). Przygotowanie Uczelni do opisu przedmiotowych efektów kształcenia na kierunku „*ekonomia*” można określić jako dobre.

Kształcenie w r.a. 2011/2012 na kierunku „*ekonomia*” na Wydziale Ekonomiczno - Społecznym Sopotkiej Szkoły Wyższej odbywa się na studiach niestacjonarnych, na poziomie studiów licencjackich. Obecny program studiów niestacjonarnych dotyczy kształcenia na dwóch specjalnościach ("Pośrednictwo, wycena i zarządzanie nieruchomościami" oraz "Transport i logistyka").

Specjalność „Transport i logistyka” nie mieści się w kanonie kierunku ekonomia. Każdy z jej członów stanowi osobny kierunek kształcenia według standardów z 2007 roku. Jeżeli specjalności te zostałyby zdefiniowane według efektów określonych w KRK, to powinny być zdefiniowane według efektów z obszaru nauk technicznych (Transport) lub efektów między obszarowych z zakresu nauk ekonomicznych i technicznych (Logistyka), co nie zostało ujęte w tabeli zaprezentowanej w Raporcie Samooceny na stronach 10-14. Wszystkie efekty odnoszą się do obszaru nauk społecznych (S1A_).

Program studiów przewiduje 6 semestrów kształcenia. Łączna liczba godzin w toku studiów wynosi 1.274 dla specjalności "Pośrednictwo /.../" oraz 1.216 dla specjalności "Transport i logistyka". Liczba punktów ECTS w obu przypadkach wynosi 180, co odpowiada standardowi kierunku „*ekonomia*”.

W programie studiów realizowane są zajęcia z języków obcych i technologii informacyjnej w wymiarze godzinowym odpowiadającym standardowi. Program kształcenia zawiera treści poszerzające wiedzę ogólną w wymiarze 60 godzin ("Psychologia" i "Socjologia", "Filozofia" oraz "Etyka"). Przewidziany jest również przedmiot z zakresu ochrony własności intelektualnej. Liczba punktów przypisana do ww. przedmiotów jest zgodna ze standardem.

Program studiów obejmuje wszystkie treści kształcenia podstawowego i kierunkowego przewidziane standardem. W programie studiów licencjackich przewidziany

jest pełny wymiar godzin z przedmiotów obejmujących treści kształcenia podstawowego – 448 godzin (360 wymagane przez standard) oraz kierunkowego – 182 godziny (wobec 180 wymaganych). Każdy z przedmiotów obu tych grup, posiada co najmniej wymaganą standardem liczbę godzin oraz łączną liczbę punktów ECTS. Według programu studiów praktyki trwają 3 tygodnie. Seminaria oraz ćwiczenia stanowią 44,11% zajęć. Biorąc pod uwagę, że student wybiera przedmioty specjalnościowe (424 godziny, w tym seminaria, przedmioty do wyboru), języki obce (120 godzin) można stwierdzić, że student ma możliwość wyboru treści kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% godzin zajęć. Rozkład godzinowy przedmiotów w poszczególnych semestrach i latach jest wyrównany, z nieco mniejszą liczbą godzin na ostatnim semestrze.

Program studiów dla specjalności "Transport i logistyka" również spełnia wymogi standardu, według przeanalizowanych powyżej kryteriów. Program studiów dla wszystkich specjalności ostatniego roku studiów (VI semestr) jest zbudowany analogicznie jeśli chodzi o przedmioty ogólne, treści kształcenia podstawowego i kierunkowego. Programy różnią się liczbą godzin specjalnościowych (od 394 dla specjalności "Inwestycje i nieruchomości" do 334 godzin dla specjalności "Informatyka w biznesie"). Wymogi określone standardem dla wszystkich programów studiów i specjalności są spełnione.

W celu oceny możliwości osiągnięcia efektów kierunkowych Wydział sporządził matrycę efektów kształcenia, w której zawarte jest odniesienie kierunkowych efektów kształcenia do poszczególnych przedmiotów (modułów). Z matrycy wynika, że na realizację każdego z efektów kierunkowych składa się kilka przedmiotów. Matryca nie zawiera pustych wierszy lub kolumn, co oznacza, że zrealizowanie poszczególnych przedmiotów (modułów) zgodnie z założonym programem kształcenia zapewni osiągnięcie wszystkich efektów i celów kierunkowych. Osobno jako moduł opisane są praktyki studenckie. Sformułowane w karcie praktyki cele i efekty dla modułu (przedmiotu) również realizują wybrane efekty kierunkowe.

Efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów sformułowane według dotychczasowych zasad są dostępne częściowo, po zalogowaniu, w systemie Ilias. Efekty te są sformułowane w kartach przedmiotów, jednak karty dostępne w systemie Ilias są sporządzone w sposób bardzo skrótowy. Dla zdecydowanej większości przedmiotów udostępnione opisy zawierają tylko informacje o treściach przedmiotu oraz literaturze. Brak jest metod weryfikacji efektów kształcenia, formy zaliczenia, liczby punktów ECTS. W sporadycznych przypadkach określone są umiejętności i kompetencje (np. dla przedmiotów "Polityka gospodarcza", "Marketing"). Nieco lepiej, z punktu widzenia efektów, opisane i opublikowane są przedmioty specjalnościowe (dla specjalności "Transport i logistyka"). Natomiast opis efektów kształcenia, opracowanych według nowych zasad nie jest jeszcze opublikowany.

Studenci nie znają efektów kształcenia na kierunku ekonomia, podkreślają jednak interdyscyplinarny charakter studiów, które w opinii studentów pozwalają osiągnąć konkurencyjność na rynku pracy po przez szerokie pojęcie ekonomii – poza matematycznym, również ujęcie społeczne czy marketingowe.

Studenci nie są włączeni w proces opracowywanie efektów kształcenia, a Uczelnia nie przekazuje studentom informacji dotyczących oczekiwanych efektów kształcenia.

2.2).

Wydział, według zasad zgodnych z KRK, sformułował łącznie 42 efekty dla kierunku „ekonomia”, w tym 16 efektów obejmujących wiedzę, 18 umiejętności oraz 8 efektów odpowiadających kompetencjom społecznym. Efekty sformułowane są ogólnie, ale w sposób zrozumiały i jasny. Efekty te odpowiadają założonym celom kierunku (sporządzona jest

macierz kierunkowych efektów kształcenia i kierunkowych celów kształcenia w każdym z obszarów - wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne).

2.3).

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, suplementy oraz dyplomy prowadzona jest prawidłowo. *Jedynie w suplementach wskazane jest w pkt. IV ust. 3 wpisów przy poszczególnych semestrach określenie roku akademickiego.*

W Uczelni obowiązuje Zarządzenie Nr 3 Kanclerza z dnia 19 czerwca 2006 r. w sprawie Instrukcji archiwalnej, który wprowadza w życie stosowanie przepisów określonych w tych dokumentach. Brak jest procedur oraz dokumentów, z których wynikałoby w jaki sposób Wydział prowadzi dokumentację dotyczącą archiwizacji dokumentacji związanej z realizacją zajęć dydaktycznych i gromadzeniem dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia.

Sporządzone według nowych zasad karty przedmiotów określają metody weryfikacji efektów z uwzględnieniem ich struktury. Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany na etapie: realizacji procesu kształcenia oraz procesu dyplomowania.

W celu oceny możliwości weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsesemestralne, zaliczeniowe oraz egzaminacyjne z ostatniego, pełnego semestru na kierunku „*ekonomia*”.

Formy zaliczeń są różnorodne. Dominuje forma pisemna w postaci testów, pytań opisowych lub zadań. Prace zaliczeniowe mają często formę pytań mieszanych (pytania testowe i opisowe, m.in. "Podatki w przedsiębiorstwie", "Analiza finansowa", "Europejska polityka transportowa"). Ćwiczenia z "Analizy finansowej" zaliczane były na podstawie rozwiązywanych zadań. Prace te obejmowały przygotowane przekrojowe zadanie na przykładzie konkretnego bilansu. Z "Rachunkowości" podstawą zaliczenia było rozwiązanie zadania polegającego na dokonaniu księgowania (na osobnym formularzu odpowiedzi). Bardzo dobrze przygotowane zaliczenie, sprawdzający nanosił punktację (z zaznaczeniem maksymalnej), na każdym błędnym księgowaniu zaznaczone były uwagi. Z przedmiotu "Kontroling strategiczny" zaliczenie odbywało się w oparciu o urozmaicony test zawierający pytania w postaci interpretacji rysunku, opisu, wyborze spośród wariantów odpowiedzi, itp.. Dobry poziom merytoryczny zaliczenia. Z kolei sposób archiwizowania prac kontrolnych jak i sama forma zaliczenia z przedmiotu "Polska w Europie" budzi poważne wątpliwości. Do oceny przedstawione zostały dwie prezentacje, których tematyka jest luźno związana z treścią przedmiotu. Prezentacje są przygotowane niedbale - brak tytułu, wydruk niepełnej strony, itp.

Egzamin z „Matematyki” obejmował 7 zadań. W ocenionych pracach brak komentarzy w przypadku obniżonej liczby punktów. Podobnie jest w przypadku kolokwium poprawkowego zaliczającego ćwiczenia z tego przedmiotu. Brak komentarzy stwierdzono także w przypadku egzaminu z „Budżetowania w przedsiębiorstwie” (egzamin obejmował test wyboru i trzy zadania). Całkowity brak śladów sprawdzania prac (brak nawet ocen) w przypadku esejów egzaminacyjnych z „Filozofii”.

Na podstawie przeanalizowanych prac można stwierdzić, że Wydział ma możliwość weryfikowania efektów kształcenia. Prace z wielu przedmiotów są zróżnicowane pod względem form pytań i zadań, przez co istnieje duża różnorodność sposobów weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów. Mankamentem znaczącej części analizowanych prac jest brak uzasadnienia oceny (przedstawienia dokładnej punktacji, zaznaczenie maksymalnej liczby punktów, wskazanie błędów i uzasadnienie oceny).

Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich i ich zgodność z celami i efektami sformułowanymi dla kierunku. Zasadniczo prace dyplomowe odpowiadają celom i treści kształcenia zdefiniowanym dla kierunku „*ekonomia*” oraz dla studiowanych specjalności. Zdarzają się jednak prace, które w większym stopniu odpowiadają zakresowi zarządzania lub nawet naukom technicznym niż ekonomii. Łącznie prace, które w sposób jednoznaczny odbiegają od zakresu tematycznego kierunku „*ekonomia*” stanowią około 15 % (przeanalizowano 296 tematów prac). Jako przykłady prac niezgodnych z kanonem kierunku „*ekonomia*” można wymienić:

- "Analiza strategiczna rozwoju przedsiębiorstwa na przykładzie firmy Apator S.A."
- "Rekrutacja pracowników w służbie cywilnej"
- "Realizacja funkcji personalnej w jednostkach prowadzących Podatkową Księgę Przychodów i Rozchodów"
- "Wybrane protokoły w sieci Internet"
- "Podstawy wykorzystania grafiki komputerowej"
- "Narzędzia optymalizacji systemu Windows XP - prezentacja multimedialna"
- "Analiza porównawcza programów antywirusowych na tle przedsiębiorstwa".

Odsetek takich prac jest dość duży, ale znaczna część tych prac spowodowana była niewłaściwym doбором specjalności na kierunku „*ekonomia*” (największe rozbieżności z tematyką ekonomiczną miały prace na specjalności "Informatyka w biznesie"). Biorąc pod uwagę, że specjalności tej obecnie już nie ma, odsetek ten będzie się zmniejszał i nie wpłynie w sposób istotny na ogólną ocenę osiągania efektów kształcenia w procesie dyplomowania. Jednak tematyka prac dyplomowych niewątpliwie wymaga monitorowania przez władze Wydziału, tym bardziej, że Wydział posiada ustalone zasady zatwierdzania prac dyplomowych (procedura „Dyplomowanie” Uczelnianej Księgi Jakości Kształcenia).

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do procesu i zasad dyplomowania. Zasady dyplomowania określone są w Regulaminu studiów w rozdziałach 9 (Praca dyplomowa) oraz 10 (Egzamin dyplomowy). Student na ostatnim roku studiów zobowiązany jest złożyć pracę dyplomową. Promotorami pracy licencjackiej może być nauczyciel akademicki z tytułem lub stopniem naukowym. Obecnie prace prowadzi 7 doktorów oraz 4 profesorów. Obsadę seminarium dyplomowego na kierunku „*ekonomia*” w r.a. 2011/2012 należy uznać za prawidłową, odpowiadającą określonym w Regulaminie studiów zasadom oraz przesłankom merytorycznym. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej przed komisją powołaną przez Dziekana. W składzie komisji egzaminu dyplomowego, oprócz przewodniczącego i promotora zasiada recenzent pracy dyplomowej. Na egzaminie student odpowiada na trzy pytania - 2 ze specjalności oraz jedno z pracy. Lista pytań specjalnościowych obejmuje 20 pytań. Pytania te odpowiadają tematyce specjalności jednak ich liczba jest stosunkowo mała (biorąc pod uwagę, że studenci losują z tej listy 2 pytania). Formuła stosowana przy obliczaniu średniej oceny na dyplomie nie budzi zastrzeżeń (50% średnia ze studiów, po 25% z oceny z egzaminu i recenzji).

Proces dyplomowania stosowany na Wydziale, biorąc pod uwagę tematykę (z zastrzeżeniami, opisanymi wcześniej) i poziom prac, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego (w tym tematyka zadawanych pytań) oraz obsadę seminarium pozwala stwierdzić, że Wydział ma możliwość weryfikacji założonych efektów na tym etapie kształcenia.

Stopień standaryzacji wymagań i poziom obiektywności metod weryfikacji efektów kształcenia oraz wystawianych ocen jest duży. Formy prowadzenia zajęć, stosowane metody

dydaktyczne i sposoby weryfikowania wiedzy na zaliczeniach i egzaminach jest uregulowany Uchwałą Senatu SSW z dnia 09.03.2011 r. W uchwale określone są obowiązujące w Uczelni formy prowadzenia zajęć, metody dydaktyczne oraz metody weryfikacji wiedzy. Taki sposób standaryzacji tworzy zobiektywizowane zasady. Jednak zapisy uchwały powinny być spójne z innymi elementami weryfikacji efektów kształcenia (np. konsekwentnie w opisie przedmiotu powinny być określone metody dydaktyczne zgodnie z uchwałą, a dla wielu przedmiotów nie są one określone w ogóle, np. "E-biznes", "Różnice kulturowe w biznesie"). Innym zapisem sprzyjającym standaryzacji jest określenie w regulaminie studiów (§ 22) przybliżonego, zakresu wiedzy (w %), która jest wymagana do otrzymania jednej z sześciu przewidzianych w regulaminie ocen. Również w tym przypadku powinna nastąpić większa integracja tego zapisu z pozostałymi elementami systemu oceniania (np. zaznaczanie na pracach kontrolnych maksymalnej otrzymanej liczby punktów). Ponadto, docelowo określony procent powinien odnosić się nie tylko do wiedzy (jak jest określone w Regulaminie studiów), ale również do umiejętności i kompetencji społecznych. Generalnie system standaryzacji i obiektywizmu formułowanych ocen należy ocenić pozytywnie.

Wydział nie prowadzi kształcenia z wykorzystaniem platformy e-learningowej.

Odsetek odsiewu studentów jest typowy, tak jak dla wielu uczelni. Ze 126 studentów przyjętych na studia w r.a. 2009/10 na 1 roku skreślono 21 osób, na 2 roku 11, a na 3 roku - 2 osoby. Podobnie z 62 przyjętych w r.a. 2010/11 na 1 roku skreślono 15 osób, a na 2 roku 3 osoby. Można zauważyć, że wskaźniki odsiewu są zróżnicowane na poszczególnych latach studiów. Na pierwszym roku studiów odsiew jest największy (dla analizowanego pełnego cyklu studiów wynosi 16,7%), a jego przyczynami są rezygnacja ze studiów lub brak zaliczenia semestru. Wskaźnik odsiewu na 2 i 3 roku wyniósł odpowiednio 9,5% oraz 1,9%. Na wyższych latach studiów główną przyczyną odsiewu jest brak postępów w nauce. Przytoczone wskaźniki odsiewu nie wskazują na istnienie nieprawidłowości w procesie rekrutacji i kształcenia.

Informacja na temat systemu oceny efektów kształcenia dostępna jest w Regulaminie studiów (dostępny na stronie internetowej po zalogowaniu) oraz zawarta jest w nowych opisach przedmiotów w programie kształcenia (jeszcze nie jest opublikowany).

Zróżnicowanie przedmiotów, a przede wszystkim sposób realizacji treści na zajęciach (który może być uzgadniany z nauczycielem, tak by spełniał oczekiwania i możliwości studentów) – konwersatoria, ćwiczenia i warsztaty, zadania na platformie edukacyjnej itp.; pozwalają na osiągnięcie założonych efektów. Studenci bardzo dobrze oceniają przejrzystość systemu ocen, uważają go za sprawiedliwy i sprawdzający zarówno wiedzę jak i umiejętności nabyte podczas zajęć.

2.4).

Wydział rozpoczął działania mające na celu monitorowanie losów absolwentów. W r.a. 2009/2010 przeprowadzona została ankieta wśród 29 absolwentów (począwszy od ukończenia w roku 2003). Na stronie internetowej absolwenci mogą pobrać formularz ankiety, która umożliwia śledzenie losów absolwentów. W Uczelnianej Księdze Jakości Kształcenia przewidziana jest sposób postępowania (w ramach procedury "Ankietyzacja"), który uwzględnia również ankietyzację absolwentów. Ponadto Wydział wykorzystuje stronę internetową do kontaktu z absolwentami. Na stronie internetowej absolwenci mają możliwość wypełnienia ankiety, która została wprowadzona w ramach uczelnianego systemu jakości kształcenia. Działania te nie zapewniają jednak, na tym etapie, zintegrowania absolwentów i

istotnego udziału i zaangażowania interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu struktury efektów kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocenie antyplagiatowej poddano losowo wybrane prace. Spośród 9 wylosowanych prac większość nie wykazała podobieństwa do nie cytowanych źródeł internetowych. Jednak w jednym przypadku podobieństwo takie przekroczyło 70%, a w kolejnej pracy było to około 24%. Oznacza to, że co czwarta z analizowanych prac wykazała brak samodzielności w tworzeniu jej tekstu. W kilku pracach odnaleziono fragmenty nie oznaczone jako cytaty, a zaczerpnięte ze źródeł dostępnych w internecie (sciaga.pl, chomikuj.pl, ale także strony internetowe kilku uczelni lub firm).

2.5).

Zidentyfikowanym mankamentem dotyczącym samej procedury obron prac licencjackich jest brak pytań ogólnych, sprawdzających wiedzę ze studiów; dlatego często trzy pytania na egzaminie licencjackim dotyczyły wyłącznie samej pracy (raport z 2006).

Realizowany proces dyplomowania, obejmujący także egzamin dyplomowy, został zmodyfikowany i aktualnie – w większości analizowanych przypadków - na 3 pytania egzaminacyjne składają się 2 pytania z zakresu kierunku i specjalności, a trzecie pytanie dotyczy bezpośrednio zagadnień realizowanych w pracy dyplomowej. Należy jednak podkreślić, że nie jest to regułą egzaminu dyplomowego.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego (ocena: znacząco)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Dla kierunku „*ekonomia*” Wydział opracował efekty kształcenia z uwzględnieniem ich struktury (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Efekty te są sformułowane zgodnie z obowiązującymi zasadami budowy programów kształcenia w ramach KRK, w sposób jasny, z odniesieniami do celów kształcenia na kierunku „*ekonomia*” oraz efektów obszarowych. Ponadto sformułowane są efekty dla poszczególnych przedmiotów, co wraz z innymi elementami programu kształcenia (matryce efektów, cele kierunku, itp.) stanowi spójną całość. Wymogi określone standardem dla wszystkich programów studiów i specjalności są spełnione. **Opracowane efekty nie obejmują proponowanych specjalności międzyobszarowych „transport i logistyka”, które powinny zostać usunięte z oferty kształcenia.**

2.2) Wydział, według zasad zgodnych z KRK, sformułował łącznie 42 efekty dla kierunku „*ekonomia*”, w tym 16 efektów obejmujących wiedzę, 18 umiejętności oraz 8 efektów odpowiadających kompetencjom społecznym. Efekty sformułowane są ogólnie, ale w sposób zrozumiały i jasny.

2.3) Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, szczególnie na etapie realizacji procesu kształcenia oraz procesu dyplomowania można ocenić pozytywnie. Na podstawie przeanalizowanych prac można stwierdzić, że Wydział ma możliwość weryfikowania efektów kształcenia (z zastrzeżeniami sformułowanymi w punkcie 2.3.). Niedociągnięciem w zakresie weryfikacji efektów kształcenia na etapie procesu dyplomowania jest stosunkowo duży odsetek prac dyplomowych, które są niezgodne z kierunkiem „*ekonomia*”. Znaczna część tych prac związana była z niewłaściwym doбором specjalności na kierunku „*ekonomia*”.

2.4) Wydział rozpoczął działania mające na celu monitorowanie losów absolwentów. Podejmowane działania obejmują ankietyzację absolwentów, kontakt z absolwentami przez stronę internetową oraz bezpośrednią współpracę z interesariuszami zewnętrznymi. W celu monitorowania losów absolwentów konieczna jest integracja podejmowanych działań i wprowadzenie w życie procedur przewidzianych w Uczelnianej Księdze Jakości w zakresie monitorowania losów absolwentów oraz zaangażowania interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu struktury efektów kształcenia.

2.5) Zmodyfikowano proces egzaminu dyplomowego, tak aby odejmował pytania egzaminacyjne związane z kierunkiem, specjalnością, a także realizowana pracą dyplomową.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1).

Program studiów na kierunku „*ekonomia*” został uchwalony przez Radę Wydziału (Uchwała nr 1 z dnia 11.04.2012 r.). Programu studiów zawiera odniesienie kierunkowych efektów kształcenia do poszczególnych przedmiotów. Ponadto każdy z efektów jest realizowany przez kilka przedmiotów (w sporadycznych przypadkach jeden przedmiot - język obcy). Dla efektów, które zawarte są w karcie przedmiotu określone są metody ich weryfikacji. Oznacza to, że przedmioty przewidziane w programie kształcenia zrealizują założone efekty. Program studiów dla obecnych specjalności oraz dla wszystkich specjalności ostatniego roku studiów (VI semestr) spełniają wymogi określone standardem dla kierunku „*ekonomia*”.

Aktualnie realizowany program studiów oparty jest na dotychczasowych standardach. Również nowy program studiów, zmodyfikowany i dostosowany do wymogów KRK opiera się w dużej mierze na dotychczasowych treściach kształcenia. Dobór treści kształcenia, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne dobrane są w sposób umożliwiający osiągnięcie efektów kształcenia.

Oceniając program kształcenia kierunku „*ekonomia*” z punktu widzenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia założonych efektów, należy odnieść się do istniejącego systemu ECTS. Program kierunku „*ekonomia*” spełnia wymogi w zakresie punktacji ECTS określone w standardzie i odpowiadające zasadom przenoszenia osiągnięć studenta. Ogólna liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi 180. Łączna liczba punktów dla grupy przedmiotów kształcenia podstawowego wynosi 67 (wobec 48 wymaganych standardem), a dla treści kształcenia kierunkowego 33 (wobec wymaganych 20). Również do przedmiotów z zakresu innych wymagań standardu przypisana jest właściwa liczba punktów ECTS. Za przygotowanie do egzaminu dyplomowego (seminarium dyplomowe) student otrzymuje 10 punktów. Liczba punktów dla poszczególnych przedmiotów odpowiada jego wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brana była również pod uwagę względna trudność przedmiotu, a rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami i latami jest równomierny i zgodny z obowiązującym w momencie opracowywania planów studiów Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

W istniejącym obecnie systemie określania nakładu pracy studenta brak jest dokładnie rozpisanej struktury punktów ECTS, co jest zmodyfikowane w nowych kartach przedmiotu. Przedstawione nowe karty przykładowych przedmiotów w sposób przejrzysty określają obciążenie pracą studenta w wymiarze godzinowym i punktowym, z podziałem na godziny kontaktowe oraz samodzielną pracę studenta. System ECTS, obowiązujący według "starych"

zasad, jak również określony dla nowych cykli kształcenia umożliwia rozliczanie osiągnięć studentów korzystających z wymiany międzyuczelnianej krajowej i zagranicznej.

Studenci nie mają wiedzy na temat systemu punktowego ECTS - brak znajomości zasad przyznawania punktów oraz ich celu. W procesie kształtowania systemu punktacji ECTS brak jest odniesienia do opinii studentów w kwestii dotyczącej przydzielenia punktów ECTS do poszczególnych przedmiotów - punkty są przyznawane bez konsultacji ze studentami, nakładu niezbędnego do uzyskania efektu.

Kolejność wszystkich przedmiotów składających się na program kierunku „*ekonomia*” tworzy logiczną sekwencję. Zdecydowana większość przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego realizowana jest w pierwszych trzech semestrach. Przedmioty specjalnościowe rozpoczynają się od IV semestru. Zajęcia przeznaczone na pisanie pracy są podzielone na "Proseminarium" (sem. V) oraz Seminarium (sem. VI).

Studenci dobrze oceniają dostosowanie rozkładu przedmiotów na studiach. Treści wykładów są uzupełniane zajęciami praktycznymi podczas ćwiczeń – zadania projektowe, praca w grupie i zadania indywidualne pozwalają na praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy. Zajęcia są prowadzone w odpowiedniej kolejności i na poziomie odpowiadającym możliwościom i oczekiwaniom studentów.

Zgodnie ze standardem kształcenia dla kierunku „*ekonomia*” w programie kształcenia przewidziane są praktyki zawodowe. Wymiar praktyk zawodowych wynosi 3 tygodnie. Uczelnia ustaliła zasady i formy odbywania praktyk w kilku dokumentach: m.in. "Regulamin studiów" (rozdział 8. Studenckie praktyki zawodowe), "Ramowy program studenckiej praktyki zawodowej na kierunku „*ekonomia*” (wprowadzony Uchwałą Senatu SSW z dnia 15.05.2006 r.) oraz w procedurze "Praktyki Studenckie" Uczelnianego systemu jakości kształcenia. Na podstawie tych dokumentów można stwierdzić, że Uczelnia ma określone zasady zaliczania praktyk, zasady zaliczania pracy zawodowej i działalności gospodarczej o profilu związanym z kierunkiem studiów jako praktyki, cele praktyk oraz zadania dla studenta do zrealizowania podczas praktyki.

Wydział przy realizacji praktyk współpracuje na stałe z kilkoma przedsiębiorstwami i instytucjami, w których studenci mogą je odbyć. Kontrola praktyk odbywa się poprzez analizę zapisów w dzienniczku praktyk (tygodniowa karta praktyki). Zasady odbywania praktyk można ocenić jako prawidłowe, charakteryzujące się dużym stopniem sformalizowania. Zasady te są przejrzyste, z określonymi celami i programem. Realizacja praktyk według przyjętych przez Wydział zasad umożliwia realizację celów i osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

Na kierunku „*ekonomia*” w semestrze zimowym r.a. 2011/2012 na I roku jest 1 grupa ćwiczeniowa, na II roku dwie i na III - 5 grup ćwiczeniowych. Grupy ćwiczeniowe liczą maksymalnie 27 studentów, grupy językowe max. 19, natomiast grupy seminaryjne max. 10 studentów. Liczebność grup zarówno ćwiczeniowych, jak i językowych oraz seminaryjnych nie budzi zastrzeżeń i nie jest przeszkodą w skutecznej realizacji procesu kształcenia i osiągania efektów kształcenia.

Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w blokach 1,5 h, po których następuje 15-minutowa przerwa. W ciągu dnia przewidziana jest jedna dłuższa przerwa (30 min.). Zajęcia odbywają się w sobotę i niedzielę. Plan zajęć jest czytelny i komunikatywny. W planie nie występują "okienka". Natomiast w kilku przypadkach zajęcia z jednego przedmiot, z jednym prowadzącym są zaplanowane w zbyt dużych blokach (np. grupa Ek61RC w dniu 27.05.2012 - wykład z "Controllingu strategicznego" od godz. 15:15 do 20:15), tym bardziej, że jest to niedziela. Podobnie planowane są zajęcia z jednym

wykładowcą prowadzącym dwa przedmioty w bloku (np. grupa Ek42TiL w dniu 02.06.2012 zajęcia od godz. 9:45 do 16:45).

W kilku przypadkach zdarza się, że wykłady prowadzą magiŝtrowie (np. "Matematyka" - mgr E.Mieczkowski, "Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami" - mgr G.Dobrowolski, "Optymalizacja procesu inwestycyjnego" - mgr inż. E.Kozłowska). W stosunku do tych osób nie ma stosownych upoważnień Rady Wydziału do prowadzenia zajęć wykładowych (z uzasadnieniem).

Wydział ma zdefiniowane zasady funkcjonowania systemu hospitaacji oraz procedurę w Uczelnianej Księdze Jakości Kształcenia. W 2012 r. zostało przeprowadzonych 10 hospitaacji, a w 2011 r. - 25. Merytoryczna ocena zajęć jest dosyć szczegółowa. Według przyjętych zasad każdy pracownik jest hospitowany co najmniej raz na trzy lata. Wyniki hospitaacji są brane pod uwagę przy okresowej ocenie pracownika.

Dodatkowo istnieją formy indywidualnego ustalenia warunków zaliczenia bezpośrednio z wykładowcami. Jest to nieformalne rozwiązanie, z którego mogą korzystać studenci w indywidualnych przypadkach – studenci drugiego kierunku, osoby pracujące lub osoby niepełnosprawne. Zazwyczaj indywidualne ustalenia dotyczą zaliczenia przedmiotu w innej formie niż większość grupy lub podejścia do egzaminu w innym terminie.

3.2)

Podsumowując można stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział dla kierunku „*ekonomia*”. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w sylabusie są zgodne z założeniami opisu sylwetki absolwenta, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku „*ekonomia*”.

3.3)..

Brak uwag w raporcie z wizytacji w 2006 roku.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Dobór treści kształcenia, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne dobrane są w sposób umożliwiający osiągnięcie efektów kształcenia. Programu studiów zawiera odniesienie kierunkowych efektów kształcenia do poszczególnych przedmiotów. Każdy ze zdefiniowanych efektów jest realizowany przez kilka przedmiotów. Dla efektów, które zawarte są w karcie przedmiotu określone są metody ich weryfikacji. Oznacza to, że przedmioty przewidziane w programie kształcenia, łącznie z modułem praktyk zawodowych, zrealizują założone efekty. Obowiązujący obecnie i opracowany według zasad KKK system ECTS, pozwala na prawidłową ocenę nakładu pracy studentów i umożliwia rozliczanie osiągnięć studentów korzystających z wymiany międzyuczelnianej krajowej i zagranicznej. Organizacja procesu kształcenia umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia (z niewielkimi zastrzeżeniami dotyczącymi planu studiów, sformułowanymi w punkcie 3.1.).

3.2) Program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział dla kierunku „*ekonomia*”. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone są w sylabusie, a treści programowe i metody dydaktyczne

sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku „*ekonomia*”, z wyjątkiem specjalności „Transport i logistyka”.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1).

Liczba nauczycieli akademickich SSW w Sopocie oraz posiadane przez nich kwalifikacje są zasadniczo wystarczające dla sprawnego osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*. Większość kadry posiada specjalność naukową dotyczącą dziedziny finansów i rachunkowości, a grupa ta mocno wspomaga kształcenie na kierunku *ekonomia* i realizowanych specjalnościach.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

4.2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* w Sopotkiej szkole Wyższej w Sopocie na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego. Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej. Na Wydziale oświadczenia zostały podpisane w dniu 30 września 2011 r. *Zwraca się uwagę na fakt, iż w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Statucie Uczelni nie ma stanowiska profesora SWW lub profesora WSFiR.* Ponadto w dokumentacji nauczycieli akademickich, dla których Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy w rozumieniu ustawy, w umowach o pracę brak jest takiej informacji.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *ekonomia*, co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 90 godzin (doktorzy).

Spośród 9 osób zgłoszonych do minimum kadrowego, osiem osób posiada dorobek z zakresu kształcenia na kierunku *ekonomia*, a jedna osoba posiada dorobek z dziedziny związanej z zakresem ocenianego kierunku. Wśród ośmiu osób reprezentujących zakres kierunku *ekonomia* jest trzech samodzielnych pracowników nauki i pięciu doktorów.

Zwraca się uwagę na to, że zestaw specjalności reprezentowanych przez osoby zaliczone do minimum jest zbyt mocno ukierunkowany na finanse i rachunkowość, obecnie stanowiące oddzielny kierunek studiów.

Minimum kadrowego dla ocenianego kierunku i poziomu studiów I stopnia jest spełnione.

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym w perspektywie długookresowej jest w miarę stabilny. Wśród 9 nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego 2 osoby są zatrudnione na czas określony (jedna do 30.09.2012, druga zaś do 30.09.2013 r.).

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:18 (9:167).

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku *ekonomia* legitymują się na ogół odpowiednim przygotowaniem z zakresu prowadzonych przez siebie zajęć dydaktycznych.

Hospitowane zajęcia odbywały się zgodnie planem. Poziom i jakość prowadzonych zajęć dydaktycznych nie budziły zastrzeżeń, jednak w planie zauważono zbyt długie bloki z jednego przedmiotu. Wykłady prowadzone były w sposób fachowy, aczkolwiek najczęściej odbywały się w tradycyjnej formie. Sale wykładowe wyposażone były w odpowiednie urządzenia multimedialne i nagłaśniające.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

4.3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów. Dobór kadry odbywa się na zasadach określonych w Statucie Uczelni. Brak jest natomiast procedur związanych z zatrudnianiem pracowników w Uczelni.

Polityka kadrowa w SSW dzieli pracowników na dwie grupy: naukowo-dydaktyczni i pozostali. Widoczne są starania kierownictwa Uczelni, by doskonaląc strukturę zatrudnionych nauczycieli według ich kwalifikacji. W ostatnim czasie trzy osoby, będące etatowymi pracownikami Sopockiej Szkoły Wyższej uzyskały stopień doktora. Otrzymały one dofinansowanie udziału w konferencjach naukowych, zaś jedna osoba częściowe sfinansowanie opłaty za studia doktoranckie.

Prowadzone ankietyzacja i hospitacje zajęć dydaktycznych służą do wskazania źródeł ewentualnych niezgodności i mobilizują kadrę naukowo-dydaktyczną.

W spotkaniu z zespołem wizytującym wzięło udział 13 nauczycieli akademickich (pod nieobecność władz Wydziału i Uczelni). Obecni podkreślali zróżnicowany poziom przygotowania kandydatów do SSW do studiów I stopnia, ale (z własnych doświadczeń związanych z Uniwersytetem Gdańskim) pozytywnie ocenili ich (jako absolwentów SSW) przygotowanie do studiów II stopnia. Pozytywnie oceniono zasoby Biblioteki, działanie systemu Ilias. Sformułowano postulat uprządkowania zajęć i prowadzenia lektoratów w formie bardziej odpowiadającej kierunkowi i specjalnościom studiów. Jako potencjalne zagrożenie rozwoju ocenianego kierunku wskazywano poziom kandydatów i ograniczenia wynikające z procesów demograficznych.

4.4).

Brak zaleceń zmian w raporcie oceny z 2006 roku.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Do minimum kadrowego zaliczono 9 osób (3 samodzielnych i 6 adiunktów). Zestaw specjalności reprezentowanych przez osoby zaliczone do minimum jest wystarczający dla sprawnego osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia na kierunku ekonomia, ale zbyt mocno ukierunkowany na finanse i rachunkowość. **Minimum kadrowe na kierunku ekonomia I stopnia jest spełnione.**

4.2) Hospitowane zajęcia odbywały się zgodnie planem. Poziom i jakość prowadzonych zajęć dydaktycznych nie budziły zastrzeżeń, jednak w planie zauważono zbyt długie bloki z jednego przedmiotu.

4.3) Polityka kadrowa prowadzona jest prawidłowo, widoczne jest wsparcie uczelni w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników oraz dbałość o wysoki poziom zajęć.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia dysponuje kilkoma obiektami dydaktycznymi. Nowy budynek Uczelni przy ul. Rzemieślniczej 5, w którym zajęcia będą prowadzone od roku akademickiego 2012/2013 jest obiektem nowoczesnym, ale ze względu na wciąż trwające prace wykończeniowe nie sposób ocenić takich kwestii jak: wyposażenie sal dydaktycznych, udostępnienia Internetu czy z informatyzowania budynku (liczby komputerów ogólnodostępnych).

W obiekcie przy ul. Książąt Pomorskich 16/18, dzierżawionym przez Uczelnię, odbywa się większość zajęć dydaktycznych. Wykładowcy korzystają z Uczelnianego sprzętu audiowizualnego dzięki czemu zajęcia realizowane są z użyciem laptopów i rzutników, a wykłady prowadzone są z dodatkowym nagłośnieniem. Ze względu na dzierżawę obiektu brak jest ogólnodostępnych komputerów oraz Internetu dla studentów na terenie budynku.

Ze względu na niestacjonarną formę prowadzenia kierunku większość studentów realizuje praktyki w miejscu pracy, o ile jest to instytucja związana z kierunkiem studiów. Dodatkowo nad przebiegiem praktyk czuwa opiekun praktyk, który jest odpowiedzialny za przyjęcia sprawozdania z odbytych przez studenta praktyk oraz przeprowadzenia rozmowy w celu omówienia przebiegu praktyk, na podstawie, których student uzyskać może zaliczenie.

Również dobór instytucji jest odpowiednio monitorowany przez Uczelnię. Dobór podmiotów, w których studenci mogą realizować praktyki.

Uczelnia ma podpisane umowy, z instytucjami działającymi w regionie; na podstawie których studenci mogą odbywać praktyki. Dzięki temu studenci, którzy nie realizują praktyk w miejscu pracy, mogą je odbywać w sprawdzonych przez Uczelnię instytucjach.

Rozwiązanie to zapewnia w opinii studentów rzetelność praktyk oraz odpowiednie przygotowanie do przyszłej pracy.

Zarówno budynek na ul. Rzemieślniczej jak i ul. Książąt Pomorskich są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W budynkach usunięte są bariery architektoniczne – wyposażone są w podjazd, poręcze oraz windę dla osób z niepełnosprawnością. Brak jest natomiast oddzielnej toalety przystosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Budynki również nie posiadają oznaczeń dla osób niewidomych i niedowidzących.

Biblioteka mieści się w budynku przy ul. Rzemieślniczej. Księgozbiór specjalistyczny, obejmujący przede wszystkim krajowe i zagraniczne podręczniki i liczy ponad 7600 pozycji. Nieustannie jest powiększany o najnowsze pozycje polskie i zagraniczne, a także wzbogacany jest o czasopisma, których prenumerata obejmuje 62 tytuły (polskie i zagraniczne).

Gromadzony od początku istnienia biblioteki specjalistyczny zbiór pozycji z zakresu finansów i rachunkowości przyczynia się do ogólnej pozytywnej oceny zasobów wspomagających proces dydaktyczny.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Uczelnia dysponuje już własnymi obiektami, dobrze wyposażonymi w sprzęt multimedialny, który wykorzystywany będzie do prowadzenia zajęć dydaktycznych. W zakresie dostosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnością należy wprowadzić rozwiązania dla osób niewidomych i niedowidzących. Biblioteka dysponuje podstawowym zbiorem pozycji wymaganych do prowadzenia kształcenia na kierunku ekonomii.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Ze względów formalnych obszar badań naukowych nie podlega ocenie, ale prowadzona działalność naukowa na Uczelni sprzyja rozwojowi kształcenia na ocenianym kierunku.

Działania naukowe SSW obejmują organizowanie konferencji naukowych, seminariów, wspieranie badań pracowników poprzez finansowanie wyjazdów naukowych.

Uczelnia od 2001 roku organizuje Ogólnopolskie Seminaria Doktorskie, zapoczątkowane przez prof. dr hab. Lecha Bednarskiego, obejmujące swym zakresem finanse i rachunkowość. Referaty przygotowywane na konferencję są publikowane w formie monografii, których już powstało 11 tomów.

Wspólnie organizowana przez Regionalny Oddział Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w Gdańsku, Sopotką Szkołę Wyższą i Katedrę Rachunkowości Uniwersytetu Gdańskiego jest cykliczna konferencja pod nazwą: WYZWANIA WSPÓLCZESNEJ RACHUNKOWOŚCI I AUDYTU (odbyły się już trzy edycje), która także wspomaga proces dydaktyczny na kierunku ekonomii.

Ważnym elementem wspomagającym proces dydaktyczny jest działalność uczelnianego wydawnictwa, w które publikowane są skrypty akademickie wspomagające proces dydaktyczny.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Ze względów formalnych prowadzone badania naukowe nie podlegają ocenie, ale prowadzona działalność naukowa na Uczelni sprzyja rozwojowi kształcenia na ocenianym kierunku. Działania naukowe na uczelni obejmują organizowanie konferencji naukowych, seminariów, wspieranie badań pracowników poprzez finansowanie wyjazdów naukowych. Ważnym elementem wspomagającym proces dydaktyczny jest działalność uczelnianego wydawnictwa, w którym publikowane są skrypty akademickie.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1).

Zasady rekrutacji i tryb przyjęć na studia na kierunek „*ekonomia*” określa Uchwała 1 Senatu SSW z dnia 17.03.2010 r. Warunkiem przyjęcia jest złożenie wymaganych dokumentów. O przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń. Dla kierunku „*ekonomia*” brak jest merytorycznych zasad kwalifikacji. Sformułowane zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących. Biorąc pod uwagę obecną liczbę grup (w bieżącym roku akademickim kończy studia najbardziej liczny trzeci rok) oraz potencjał dydaktyczny i kadrowy, przyjęte zasady rekrutacji i ustalone limity odpowiadają możliwościom realizacji procesu kształcenia na kierunku „*ekonomia*” (choć ustalony limit na kierunek „*ekonomia*” na studia niestacjonarne wydają się bardzo zawyżone biorąc pod uwagę liczbę studentów na I roku - limit wynosi 200, a liczba studentów na I roku - 25).

7.2).

Na podstawie analizy ocen wystawionych w semestrze zimowym r.a. 2011/2012 można zauważyć, że struktura ocen z ostatniej sesji (zimowa) jest zróżnicowana w zależności od roku. Rozkład ocen na I roku nie budzi większych zastrzeżeń. Ocen bardzo dobrych jest 6,55%, dobrych plus i dobrych 37,5% ocen dostatecznych plus i dostatecznych - 55,36%. Wystawiono tylko jedną ocenę niedostateczną (na 168). Na kolejnych latach struktura ocen zmienia się w kierunku większej liczby wystawianych ocen bardzo dobrych i dobrych. Na III roku ocen bardzo dobrych jest 27,47%, ocen dobrych plus i dobrych 33,09%, ocen dostatecznych plus i dostatecznych 34,07% oraz 5,37% ocen niedostatecznych. Wyraźnie zaznacza się tendencja do zawyżania ocen na III roku studiów. Widać to również po ocenach z pracy dyplomowej i z egzaminu dyplomowego. Odpowiednio średnie te wynoszą 4,39 oraz 4,34. Średnia ocena na dyplomie wyniosła 4,23.

Wymagania egzaminacyjne są przedstawiane studentom na pierwszych zajęciach. Forma egzaminu jest ustalana ze studentami i w większości przypadków przestrzegana – zmiany wprowadzane są zazwyczaj na wniosek studentów. Wymagania w ocenie studentów są zgodne z przedstawionymi sylabusami oraz dostosowywane do realizowanego materiału. Studenci mają możliwość zdawania egzaminów w dwóch terminach – termin „pierwszy” i termin „poprawkowy”. Bardzo często wykładowcy w porozumieniu ze studentami organizują termin egzaminu przed sesją – termin „zerowy”.

W razie wątpliwości w stosunku do otrzymanej oceny studenci mają możliwość zdawania nieodpłatnego egzaminu komisyjnego.

7.3).

Studenci kierunku mogą uczestniczyć w programie wymiany międzynarodowej Erasmus. W opinii studentów, którzy uczestniczyli w wymianie, jednostki, które mają podpisaną umowę z SSW w ramach programu Erasmus, dają możliwość uzupełnienia wiedzy i umiejętności praktycznych.

Analiza dokumentacji związanej z wymianą międzynarodową studentów wykazała stopniowe zmniejszanie się liczby studentów wyjeżdżających w ramach programu. Wynika to przede wszystkim z prowadzenia studiów w formie niestacjonarnej. Studenci w większości wykonują pracę zawodową i nie mają możliwości wyjazdu na dłuższy okres.

Uczelnia dobrze wspomaga studentów w procesie kwalifikacji do programu, informuje studentów o procedurze aplikowania do programu, przekazuje niezbędne informacje dotyczące wymagań. Wszelkie niezbędne informacje studenci mogą uzyskać na stronie Uczelni lub w dziekanacie.

Problem stanowi również kwestia dostosowania poziomu prowadzonych lektoratów do umiejętności studentów. Dobór do grup nie sprawdza rzetelnie znajomości językowych studentów co powoduje duże zróżnicowanie umiejętności w ramach jednej grupy. Zajęcia językowe w Uczelni pokrywają się z wymogami językowymi w trakcie trwania studiów za granicą. Jednakże poziom lektoratów jest niski ze względu na dostosowanie grupy do studentów o mniejszej znajomości języka.

7.4).

Wykładowcy są dostępni dla studentów podczas dyżurów w godzinach dostosowanych do potrzeb i możliwości czasowych studentów (godziny dyżurów w większości uwzględniają fakt, iż większość studentów pracuje). Prowadzący zajęcia są również dostępni za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz platformy e-learningowej, a czasem również telefonicznie (pozostawiając kontakt starostom grup studenckich) w celu usprawnienia kontaktu.

W Uczelni funkcjonuje platforma e-learningowa Ilias. Studenci dzięki wykorzystaniu tej techniki mają na bieżąco dostęp do materiałów dydaktycznych, planów i programów zajęć, sylabusów, ale jednocześnie platforma pełni funkcje forum internetowego, na którym mają możliwość prowadzenia dyskusji, komunikowania się z wykładowcą. Dodatkowo na platformie studenci otrzymują informacje związane z dydaktyką i tokiem studiów (terminy egzaminów, organizacja roku, godziny rektorskie czy odwołane zajęcia) o wydarzeniach ogólnouczelnianych.

Platforma służy studentom do kontaktów z wykładowcami poza wyznaczonymi godzinami dyżurów.

Bardzo często prowadzący zajęcia udostępniają studentom materiały w postaci elektronicznej – zarówno za pośrednictwem platformy e-learningowej oraz w postaci poczty elektronicznej, dostępnej dla całej grupy studenckiej. Materiały wspomagają studentów w procesie uczenia się i stanowią uzupełnienie wiedzy przekazywanej podczas zajęć.

Sylabusy są dostępne dla studentów w dziekanacie oraz w systemie e-learningowym. Sylabusy są przedstawiane i omawiane przez prowadzących zajęcia na pierwszych zajęciach. W opinii studentów informacje w nich zawarte są przydatne, a z punktu widzenia procesu uczenia się właściwe i kompletne. W ocenie studentów program zawarty w sylabusach jest realizowany w dużym stopniu.

Studenci mają możliwość wyboru promotora z kilku prowadzących seminaria proponowanych przez Wydział, co wypełnia oczekiwania studentów. Promotorzy przypisani są do specjalizacji na kierunku, oraz podzieleni w zależności od tematyki zagadnień. Studenci mają jednak możliwość, po uzyskaniu zgody Dziekana do pisania prac dyplomowych u innego wykładowcy.

Stypendia Rektora dla najlepszych studentów przyznaje się na podstawie listy rankingowej osób uprawnionych do stypendium, tworzonej podstawie studentów, którzy złożyli podania. W opinii studentów oznacza to, że zamiast studentów, którzy otrzymują najlepsze oceny za wyniki w nauce, a nie złożą podania, stypendium otrzymają studenci, którzy otrzymują gorsze wyniki ale złożą podanie. W ocenie studentów zbyt mało jest informacji dotyczących metody ubiegania się o stypendium, co nie wpływa pozytywnie na motywację do nauki.

Komisja stypendialna i Odwoławcza komisja stypendialna powoływana zgodnie z art 177ust 1 Ustawy na wniosek organu samorządu studenckiego. Zgodnie z art 177 ust 3 studenci stanowią większość Komisji.

Posiedzenia Komisji są protokołowane, a wybór Przewodniczącego Komisji odbywa się na demokratycznych zasadach. Funkcjonowanie Komisji opiera się na jasnych i

przejrzystych procedurach wynikających z Regulaminu, który jest przystępny i ogólnodostępny dla studentów.

Podział środków z Funduszu Pomocy Materialnej dla studentów, zgodnie z art 174 ust 2 Ustawy dokonuje Rektor w porozumieniu z organem samorządu studenckiego, z zachowaniem podziału wynikającego z art 174 ust 4 Ustawy.

W Regulaminie Pomocy Materialnej dla studentów SSW brak jest kryteriów przyznawania stypendiów za wybitne osiągnięcia sportowe i artystyczne, wymienionych w § 16 ust 2 Regulaminu.

§ 16 ust 7 jest niezgodny z art. 177 ust 4 Ustawy, gdyż stypendium Rektora dla najlepszych studentów przyznawane może być nie więcej niż 10% najlepszych studentów na kierunku. W SSW Regulamin przewiduje 3 progi stypendiów: dla 20%, 30% oraz 50% najlepszych studentów z listy rankingowej tworzonej na podstawie wniosków złożonych przez studentów kierunku, co może powodować sytuację, w której kryterium stypendium Rektora otrzymywać może więcej niż 10% studentów danego kierunku.

Wysokość otrzymywanych świadczeń w opinii studentów jest zadowalająca, a procedura przejrzysta. Studenci otrzymują wszelkie niezbędne informacje – przede wszystkim dotyczące dokumentów oraz terminów; w dziekanacie lub na tablicach ogłoszeń. Obsługa studentów w zakresie pomocy materialnej przebiega bardzo sprawnie i rzetelnie. Świadczenia są wypłacane terminowo.

Uczelnia umożliwia studentom swobodną działalność w samorządzie studenckim. Władze Wydziału organizują częste spotkania ze studentami oraz samorządem. Studenci zwracają uwagę na bardzo dobry kontakt z wykładowcami i władzami Uczelni, są traktowani jako partnerzy.

7.5). Brak zaleceń w sprawach studenckich w raporcie z 2006 roku.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego (ocena: *znacząco*)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Słabością warunków rekrutacji jest przyjmowanie według kolejności zgłoszeń, co nie pozwala na optymalny dobór kandydatów z punktu widzenia zapewnienia określonych efektów kształcenia. Kryterium zasad rekrutacji zostało spełnione w zakresie nie zawierania regulacji dyskryminujących pewnych grup kandydatów.

7.2) Wymagania egzaminacyjne oraz forma zaliczenia jest przedstawiana studentom z odpowiednim wyprzedzeniem. Realizowany program jest zgodny z sylabusami, a wymagania egzaminacyjne adekwatne do realizowanego materiału.

7.3) Uczelnia ma dobrze rozwinięty system rekrutacji studentów do programu wymiany studenckiej Erasmus. Studenci nie mają jednak możliwości wyjazdów do Uczelni partnerskich o zbliżonym kierunku studiów, gdyż nawiązane kontakty związane są z kierunkiem „Finanse i rachunkowość”. Co oznacza, że **współpraca zagraniczna w zakresie wymiany studentów nie jest związana z ocenianym kierunkiem.**

Poziom lektoratów w SSW jest niedostosowany do wymagań stawianych podczas realizacji zajęć w uczelni zagranicznej.

7.4) Obsługa studentów jest zorganizowana w efektywny system. Studenci mogą korzystać z platformy e-learningowej w aspektach związanych z dydaktyką i organizacją studiów, jak również do kontaktowania się z innymi studentami oraz wykładowcami. System przyznawania pomocy materialnej funkcjonuje poprawnie.

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1).

W Sopockiej Szkole Wyższej w Sopocie system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Uchwałą nr 3 Senatu z dnia 3 czerwca 2009 r. w sprawie Uczelnianej Księgi Jakości, której celem miało być podniesienie jakości kształcenia. Jej opracowaniem miała zająć się Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, powołana Zarządzeniem nr 54 Rektora z dnia 15 listopada 2009 r. oraz Zespół audytorów wewnętrznych. Uchwała nr 2 Senatu z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie zasad funkcjonowania Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia określiła politykę oraz procedury zapewnienia jakości, wprowadzenie odpowiednich mechanizmów zapewniających jakość kształcenia, a także właściwą realizację procesu dydaktycznego oraz monitorowanie i analizę jakości kształcenia.

Wykonując postanowienia tej uchwały w Uczelni wprowadzono Księgę Jakości Kształcenia Zarządzeniem 64/2011 Rektora z dnia 2 stycznia 2011 r., zaś Zarządzeniem nr 74 z dnia 10 lutego 2012 w sprawie zmiany procedur uczelnianej Księgi Jakości Kształcenia i zmiany w składzie komisji ds. Zapewniania jakości kształcenia, dokonano weryfikacji działań związanych z wprowadzeniem w Uczelni wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Przedstawiono harmonogram wdrażania działań projakościowych. System ten jest więc dopiero w fazie początkowej.

Brak jest jednak dokumentacji (protokołów) z posiedzeń tych organów (w tym dla ocenianego kierunku *ekonomia*). Brak jest również na Wydziale formalnych dokumentów dotyczących systemu upowszechniania informacji na temat wyników monitorowania procesu kształcenia i uzyskanych efektów kształcenia.

Obecnie Uczelnia przygotowała harmonogram prac nad dostosowaniem programów kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji. Obowiązujące na Wydziale procedury zostały obecnie sformalizowane Zarządzeniem 75/2012 Rektora z dnia 10 marca 2012 r. w sprawie wprowadzenia wzorcowej dokumentacji do opracowania programów kształcenia na rok akademicki 2012/2013, na studiach I stopnia, II stopnia i studiach podyplomowych.

Wydział Ekonomiczno-Społeczny podejmuje prace nad dostosowaniem planów i programów kształcenia na ocenianym kierunku do przepisów obowiązujących w tym zakresie. Dla ocenianego kierunku studiów Rada Wydziału podejmie uchwałę w najbliższym czasie w sprawie dostosowania programu kształcenia do KRK.

8.2).

W procesie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia biorą udział tylko interesariusze wewnętrzni (pracownicy uczelni) z minimalnym udziałem studentów. Ocena efektów przez pracodawców jest nieformalna. Obecne specjalności są wynikiem reakcji na zapotrzebowanie rynku, jednak brak jest dokumentacji w tej sprawie.

Komisja ds. Jakości Kształcenia działająca na Wydziale, jako interesariusz wewnętrzny działa aktywnie w celu podnoszenia jakości kształcenia na wizytowanym kierunku. Ankiety przeprowadzane wśród studentów wizytowanego kierunku pozwalają na wyciągnięcie wielorakich wniosków. Ankiety dotyczące wykładowców pozwalają uczelni na podnoszenie jakości procesu nauczania. Na ich podstawie prowadzący dowiadyuje się, czy wybrana forma kształcenia odpowiada studentom i na co powinien kłaść większy nacisk na

swoich zajęciach. Ankiety oceniająca ogólnie opiekę dydaktyczną, naukową i materialną pozwalają na sprawdzenie zadowolenia studentów ze studiów. Studenci mogą dzięki niej wypowiedzieć się na temat kompetencji i rzetelności pracowników dziekanatów, kultury osobistej prowadzących i ogólnego poszanowaniu studenta na Uczelni.

Udział studentów w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest ograniczony i wyraża się w zasadzie wyłącznie w praktyce ankietyzacji zajęć.

Kształt kwestionariusza ankietowego ewaluacyjnej nie wypełnia potrzeb oceny zajęć dydaktycznych. Ankieta zawiera tylko 3 ogólne pytania, których zakres jest zbyt szeroki do rzetelnej oceny prowadzącego, treści przekazywanych oraz formy zajęć.

Analiza wyników ankiet odbywa się z udziałem interesariuszy wewnętrznych, a wyniki ogólne wyniki prezentowane są na Radzie Wydziału. Analiza wyników z kilku lat pokazuje jednak tendencję wzrostową ocen u pracowników otrzymujących najniższe oceny.

Studenci nie uzyskują informacji zwrotnych dotyczących wyników ankiet, równocześnie nie mają poczucia wpływu na zachodzące zmiany.

W Uczelni funkcjonują nieformalne praktyki oceny i rozwiązywania problemów dotyczących spraw dydaktycznych. Wszelkie kwestie związane z zajęciami i prowadzącymi rozwiązywane są bezpośrednio z dziekanem Wydziału lub za pośrednictwem dziekanatu, na wniosek grupy studenckiej.

Uczelnia nie wywiązuje się z wymagań wynikających z art 68 ust 1 pkt 2) Ustawy, organ samorządu nie opiniuje planów i programów kształcenia, co w powiązaniu z brakiem możliwości wyrażenia opinii, ze względu na brak reprezentanta studentów w komisji ds. jakości kształcenia, uniemożliwia aktywne uczestnictwo studentów w tworzeniu kultury zapewniania jakości kształcenia.

Liczba studentów w Senacie SSW jest niezgodna z art. 61 ust. 3 – studenci stanowią 14,3% składu Senatu. Należy uzupełnić skład Senatu o jednego studenta.

Skład Rady Wydziału Zamiejscowego w Chojnicach jest niezgodny z art. 67 ust 4 – liczba studentów stanowi 10% skład Rady. Należy uzupełnić skład Rady o dwóch studentów. Studenci w Komisji dyscyplinarnej ds. studentów reprezentowani są w liczbie spełniającej wymogi art.213 ust.5 Ustawy. Również skład Komisji Dyscyplinarnej ds. nauczycieli akademickich wypełnia wymogi art.142 ust.2 Ustawy.

§6 ust.6 Regulaminu Uczelnianego Samorządu Studenckiego oddaje możliwość ingerencji Rektora w przebieg wyborów organów samorządu studenckiego poprzez wyznaczenie osoby pełniącej rolę komisji wyborczej. Paragraf ten miał zastosowanie podczas wyborów do organów samorządu studenckiego 12 marca 2012; nad wyborami do organów samorządu studenckiego czuwał pracownik uczelni, który jednocześnie pełnił funkcję protokolanta oraz Komisji Wyborczej. Taka procedura może ingerować w autonomię samorządu studenckiego. Uczelnia tym dokłada starań by wzmocnić ruch studencki, jednakże może to powodować niepożądaną ingerencję władz Uczelni.

Zgodnie z § 43 ust. 2 statutu Uczelni nauczycielami akademickimi są pracownicy dydaktyczni zatrudnieni na stanowiskach: profesora, wykładowcy, asystenta oraz lektora, tymczasem we wszystkich umowach określono błędnie stanowisko wpisując jedynie „nauczyciel akademicki” (Raport Zespołu Wizytującego z 2006 roku – str. 11).

Zmiany w dokumentacji osobowej zostały wykonane, ale jeszcze wymagają korekty i dotyczą osób zatrudnionych na stanowisku prof. SSW lub prof. WSFiR.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+/-	+	+	+/-	-	+
umiejętności	+/-	+	+	+/-	-	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+	+/-	+/-	+

- + - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- +/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego (ocena: znacząco)
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Uczelnia posiada sformalizowany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w formie Uczelnianej Księgi Jakości, która to zawiera opis niezbędnych wewnętrznych procedur jakości. Na brak doskonałości tego systemu wskazuje prowadzenie specjalności nie związanej z kanonem ocenianego kierunku i dopuszczanie do obrony prac dyplomowych o znaczącym stopniu podobieństwa do nie cytowanych źródeł internetowych. Kwestionariusz ankiety ewaluacyjnej wypełniany przez studentów nie wyczerpuje badanego zagadnienia, pytania w nim zawarte mają zbyt ogólny charakter.

8.2) W procesie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia biorą udział tylko interesariusze wewnętrzni (pracownicy uczelni) z minimalnym udziałem studentów. Reprezentacja studentów w organach kolegialnych nie spełnia wymagań ustawowych.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3. program studiów		X			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			

6. prowadzenie badań naukowych		X			
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Oceniany kierunek ma dobrze określone efekty kształcenia, a realizacja założeń jest prawidłowa. Odnotować trzeba jednak - istniejące jeszcze w momencie dokonywania oceny – pozostałości poprzedniej struktury „specjalnościowej”. Powoduje to, że pewna część prac dyplomowych odbiega od kanonu kierunku „*ekonomia*”. Nieprawidłowością jest prowadzenie specjalności „Transport i logistyka” nie związanej z kanonem ocenianego kierunku.

Konieczne jest rozwinięcie współpracy zagranicznej w zakresie ocenianego kierunku oraz doskonalenie wewnętrznego systemu zapewniania jakości tak, by nie dopuszczać do obrony prac budzących zastrzeżenia co do samodzielności ich tworzenia.

Nie budzi zastrzeżeń rozwijająca się baza materialna Uczelni.

Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów		X			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych					
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Oceniany kierunek ma dobrze określone efekty kształcenia, a realizacja założeń jest prawidłowa. Odnotowano jednak pozostałości poprzedniej struktury „specjalnościowej”. Powoduje to, że pewna część prac dyplomowych odbiega od kanonu kierunku „ekonomia”. Nieprawidłowością jest prowadzenie specjalności o nazwie „Transport i logistyka” nie związanej z kanonem ocenianego kierunku. W odpowiedzi na Raport Uczelnia deklaruje dopracowanie koncepcji kształcenia na tej specjalności w kierunku zwiększenia udziału przedmiotów z zakresu ekonomiki transportu.

Konieczne jest rozwinięcie współpracy zagranicznej w zakresie ocenianego kierunku oraz doskonalenie wewnętrznego systemu zapewniania jakości tak, by nie dopuszczać do obrony prac budzących zastrzeżenia co do samodzielności ich tworzenia. Uczelnia po wizytacji podjęła już działania w tym kierunku.